

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1958

Vragen van het lid **Marcouch** (PvdA) aan de minister van Veiligheid en Justitie over *preventief fouilleren* (ingezonden 11 maart 2013).

Antwoord van minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 15 april 2013). Zie Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1848.

Vraag 1

Kent u het bericht «Preventief fouilleren op de schop»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening van de burgemeester van Utrecht dat het huidige systeem van preventief fouilleren op de schop moet, dat het middel te ingrijpend is en dat de enorme politie-inzet niet in verhouding staat tot het effect? Deelt u ook de mening van de burgemeester dat, om meer succes te boeken, agenten onder toezienend oog van een rechter-commissaris selectief iemands kleren zouden moeten doorzoeken? Zo ja, hoe gaat u verbeteringen in het systeem van preventief fouilleren aanbrengen? Zo nee, waarom niet en welke opvattingen van de burgemeester precies deelt u niet?

Antwoord 2

Voor het effect van het instrument preventief fouilleren moet niet alleen worden gekeken naar de verhouding tussen de politie-inzet en de hoeveelheid gevonden wapens. Naast het terugdringen van wapenbezit en wapengevecht heeft preventief fouilleren ook het doel om mensen te bewegen hun wapens thuis te laten, om mensen een veilig gevoel te geven in het publieke domein en om een bijdrage te leveren aan vergroting van het gezag van de overheid en de politie.

Ik deel evenwel de mening van de burgemeester van Utrecht dat er mogelijkheden zijn om het instrument preventief fouilleren effectiever te maken en gericht in te zetten. Deels kan dat nu al, door het hanteren van objectieve en relevante selectiecriteria. Een dergelijk criterium kan bijvoorbeeld gebaseerd zijn op een analyse van recente politie-informatie, zoals «mannelijke personen met een geschatte leeftijd tussen 12 en 34 jaar» of «meer dan

¹ Telegraaf, 8 maart 2013

drie mannen in een auto».² Als het veiligheidsrisicogebied op grond van artikel 151b Gemeentewet is aangewezen vanwege een risicowedstrijd, dan is het bijvoorbeeld geoorloofd om alleen (als zodanig herkenbare) voetbalsupporters te fouilleren. Andere mogelijkheden om preventief fouilleren effectiever te maken, worden geboden door het bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel verruiming fouilleerbevoegdheden (dossiënummer 33 112), met name met het daarin voorgestelde artikel 174b Gemeentewet, dat de snelle en gerichte inzet van het instrument mogelijk maakt in reactie op een plotseling incident.

Het lijkt mij geen goed idee om de selectie van de te fouilleren personen geheel over te laten aan de professionele intuïtie van politieagenten, onder het toezicht van een rechter-commissaris (of een andere onafhankelijke functionaris). De essentie van preventief fouilleren is dat eenieder gefouilleerd mag worden, zonder nadere criteria. Zonder een objectief, controleerbaar criterium is toezicht door een rechter-commissaris op de rechtmatigheid van de selectie niet zinvol.

Vraag 3

Deelt u de mening van de burgemeester dat met de huidige wijze van preventief fouilleren de privacy van veel onschuldige burgers wordt geschonden? Zo ja, wat zegt dat over deze huidige wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Ik deel de mening van de burgemeester dat gericht preventief fouilleren ook uit het oogpunt van privacy wenselijk is, omdat dan minder mensen gefouilleerd worden. Zoals in antwoord vraag 2 vermeld kan het instrument al gericht worden ingezet door het hanteren van objectieve en relevante selectiecriteria.

Vraag 4

Wat vindt u van het voorstel om over te gaan op een systeem waarbij zonder aankondiging in de aangewezen gebieden gefouilleerd wordt en waarbij agenten selectief te werk te gaan, ter plekke gecontroleerd door een rechter-commissaris?

Antwoord 4

De gedachte om zonder aankondiging te fouilleren is niet nieuw. Weliswaar wordt de beslissing van de burgemeester tot aanwijzing van het veiligheidsrisicogebied in beginsel³ van tevoren op schrift gesteld en bekendgemaakt, maar dat geldt niet voor de concrete fouilleeractie(s) gedurende de looptijd van die aanwijzing. Het verrassingseffect is er dus nu al. Zie verder het antwoord op vraag 2.

Vraag 5

Deelt u de mening dat door middel van effectieve en specifieke training met goede leiding ter plekke agenten op een professionelere manier in staat zullen zijn preventief te fouilleren? Zo ja, hoe gaat u hiervoor zorgen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Uiteraard moeten politieagenten goed geïnstrueerd worden over het instrument preventief fouilleren. Dat gebeurt ook, zowel voorafgaand aan als tijdens fouilleeracties. Ik heb niet de indruk dat er op dat punt lacunes zijn.

² Zie voor dit laatste voorbeeld *Waarborgen bij preventief fouilleren. Over de spanning tussen veiligheid, privacy en selectie*, rapport van de Nationale ombudsman en de ombudsmannen van Amsterdam en Rotterdam, 15 september 2011, www.nationaleombudsman.nl/rapporten/2011/252, p. 21 en 41.

³ In geval van spoed mag dat ook achteraf, zie artikel 151b, vierde lid, tweede volzin, Gemeentewet. Na inwerkingtreding van de wijzigingen, voorgesteld in wetsvoorstel 33 112, volgt dit uit artikel 174b, derde lid, Gemeentewet.

Vraag 6

Hoe verhouden bovenstaande voorstellen zich tot het bij de Staten-Generaal aanhangige wetsvoorstel verruiming fouilleerbevoegdheden (Kamerstuk 33 112)?

Antwoord 6

Zie het antwoord op vraag 2.